

MÍN STØÐA Í VALUTAMÁLUM

Blóðini »Dimmalætting« og »Tingakrossur« hava fleira ferðir gjørt álop á meg fyri støðu mína í valutamálum, og kundi eg fyri langt síðani haft svarað uppá álop teirra. Men stundum er tað so, at tíðin talar betur enn orð, og tí havi eg biðað við at svara uppá teirra atfinningar.

Føroyar voru eitt av teim láu londum, sum undir krignumingu avlop av fremmandum gjaldoyra. So nógv meira hövdu vit selt í Bretlandi undir krignum, enn vit hövdu keypt, at ognir okkara har vóru um 60 milliónir við krigslok, meðan flestir handlar og vörugoymslur vóru fullar av vörum, góðum vörum, sum næstan ikki vóru at fáa aðrar staðir eun í Føroyum.

Teir, ið tá styrðu føroyska Valutacentralinum vóru: Amtmaðurin, bretska Konsulin og Arnold Egholm valdur av sambandsflokkinum á tingi.

Tað skuldi verið óllum greitt, at nu ráddi um at húsa væl við valutaognum okkara, tí bretska valuti kundi nýtast nærrið allastaðni, og við tað, at bretar hövdu vunnið kriggið, var ætlandi, at bretska valuti ikki fór at vera minni verdur í komandi tíðum. Men so var ikki. Bert 3. ár aftaná krigslok áttu vit ikki eitt einasta oyra eftir í Onglandi, men so mikið verri, vit vóru tá komnir í skuld í Bretlandi fyri umleið 9 milliónir kronur. Tingið sendi tá 9 manns til Danmarkar fyri at biðja danska nationalbankan selja okkum pund fyri danskar kronur, so vit kundu gjalda skuld okkara í Onglandi.

Hetta er tann syndarliga søgan um, hvussu húsað var við valutaognum okkara, áðrenn eg kom í valutamidstøðuna, men tá hevði »Dimmalætting« munnkurv, og tá var eingin av »Tingakrossi« kallaður úlvur í roði.

5. august í 1947 skrivaði eg til tingið um at velja í hvussu er 2 limir afturat í Valutamidstøðina, so at har kom at sita ein føroyskur meirali, men tingið gjörði einki við hesa sak. Ikki fyrr enn í mai í 1948 vóru 3 limir valdir av tinginum til at viðgera valutaumsóknir saman við valutacentralinum, men tá var ovseint, tá átti vit ongan fremmandavaluta eftir.

Á vári í 1949 var eg saman við Mitens og Th. Petersen valdur í valutastýrið (Arnold Egholm var framvegis verandi limur). Eg var greiður yvir, at vóru

valutaognir okkara í Onglandi söplaðar burtur, so ráddi um, at vit ikki fóru at á sama hátt viðvikjandi tí avlopi, vit hövdu av saltfiskasölu okkara í Danmark, tí um enn vit fyrst danskan valuta ikki kundu fáa allar tær vóru, ið kunnu keypast fyrst sterling, so fáast nú nógvir góðar vóru ur Danmark.

Stutt aftaná at eg var valdur í Valutacentralin, var eg varur við, at fremmandir keypmenn, ið nú ikki kundu innflyta vóru til Føroyar fyri pund, nýttu okkara dansku pengar við at keypa inn vóru ur ymsum londum, fakturerar tær í danska kronum og so senda tær til Føroyar. Hesar vóru vóru ofta 3 ferðir so dýrar, sum tær hövdu verið, um tær vóru keyptar úr Onglandi, ella um tær voru keyptar beinleiðis úr Danmark. (Fyri vóru, ið verða eksporteraðar til Føroyar, geldur danska prislógin, so fyrst vóru, ið verða seldar higar, má ikki roknaast hægri vinningur, enn um vóran var seld í Danmark).

Hetta óskil gjörði undir skrivaði og Th. Petersen tingið vart við, og skutu upp fyrst tingið, at leggja undir valuta-stýrið avgerðina um, æntin tað skuldi vera loyvt at flyta inn slikar vóru.

Samtíðis sum vit lögdu hetta uppskot fyrst tingið, mæltu vit tinginum til at lætta um innflytingina av vörum gjøgnum postin, so at folk kundi bestilla sær bókur og blóð og eisini onnur ting. Eisini mæltu vit tinginum til at taka av lógina av 2. dec. 1940 har tað stendur soleiðis í § 3. »Det er forbudt saavel direkte som indirekte at overføre Betalinger til det øvrige Kongerige«.

Av tí ið »Dimmalætting« og »Tingakrossur« hava skrivað um hetta evni, fær ein tað uppfatan, at áðrenn uppskot okkara var samtykt av tinginum, kundu folk flyta inn ur Danmark, tað teimum lysti, men at vit vóru atvoldin til, at ikki fekst ein sirskloddi frá Dalls longur.

Tað er fullkomiliga ósatt. Áðrenn uppskot okkara var samtykt kundu privatfolk ikki keypa frá Danmark, tí tey fingi ikki betalt uttan gjøgnum »Opphørselskontoret« og minsta beløb, ið sendast kundi, var 100 kr. Nu kunnu folk betala gjøgnum postin, um tað bert er 1 kr.

Valutamidstøðin hevur avlögtinginum fingið álagt, »at ansa

eftir at landsis gjaldorka verður hildin í góðum skili; men skal alt tað fræs av vörum, sum dansk handilshus vilja sleppa sær av við, nu góð vara er við at fáast aftur, verða selt til Føroyar, tá verður okkara ágoði í Danmark verri nyttur enn ágoði okkara í Onglandi, var tað aftan á kriggið. Slikan politikk vil eg yvirláta til »Dimmalætting«.

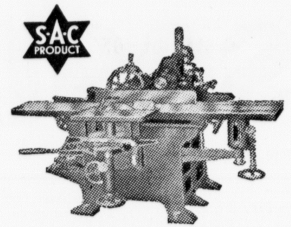
J. F. Øregaard.

Er tað ein propagandaferð?

»Dagbl.« nýtir sendiferðina frá Føroya Fiskasölu til Grönlands til propaganda móti P. M. Dam og javnaðarflokkinum.

P. M. Dam umboðar føroyingar í Grönlandi. Danir hava í hondum Grönland og skulu tingast við grönlandingar um nýskipan av Grönlandi. P. M. Dam hevur tí tey lýðningarmiklu örinði at vera við í tingingunum og vissa føroyingum rættindi í Grönlandi. Hann og javnaðarflokki stýðlar tey.

Annars er í hesum viðfangi at siga, at lítið verður verd fyrirteka í Grönlandi, um Fø. Fiskasöla sum í Føroyum gevur fiska söluna upp í hendur á danskum og øðrum útlandskum g-monnum.

Enkelte og kombinerede

KVALITETS MASKINER

for rationel træindustri

N. P. HANSENS
MASKINFABRIK
KÖLDING

Eneforhandling for Færøerne

A/S BALSLEV & CC
THORSHAVN

BARNAHJÁLPIN

Prentlutir

Allir smáir prentlutir

brævörk

rokningar

söluseðlar

konvoluttar

verða væl úr hondum

greiddir á

Føroyabók

telf. 136 — Klakksvík

Føroya Bjór

Øl- og Mineralvatnsvirki

Máltráð nr. 4

FØROYA PILSNAR
EKTA MALTØL

Øl og mineralvatn verður bert sent til teir kundar, ið senda kassar og flæskur aftur. Sendið tómt góðs aftur!

EINAR WAAG

Klakksvík.

Færøsk Margarine

VITA No 1

Vitaminiseret

Færøsk Produkt.

Fint Produkt.

Vit hava nógv gott føroyskt kol, keypið føroyskt koll!

Prisurin er nú 142 kr. pr. ton ella 7 krónur og 10 oyru pr. sekk.

Arbeidsmannafelagsins kolasøla . telefon. 405